

**STATSVETENSKAPLIGA
INSTITUTIONEN**

”TAKE BACK CONTROL”

**En diskursanalys av Brexit-kampanjens invandringsmotstånd i
Storbritannien.**

Hilda Grönvall

Uppsats/Examensarbete: Kandidatuppsats i Europakunskap 15 hp
Program och/eller kurs: Europaprogrammet
Nivå: Grundnivå
Termin/år: Ht 2016
Handledare: Gabriella Elgenius
Examinator:
Rapport nr:

Abstract

The British debate on the EU membership in the spring of 2016 was both hectic and intensive. One of the big issues in debate was immigration, especially from the European Union. The leave side, including representatives from Labour, the Conservative and Unionist Party and United Kingdom Independence Party, was dominantly problematising EU-immigration. The aim of this thesis is to explore this problematisation in reference to these migrants' right to the national welfare system. The theory used to analyse this phenomenon is the theory of welfare chauvinism that if fully achieved, immigrants are not seen as worthy of welfare because they are not seen as a part of the national community. This idea is usually expressed by right-extremist and national populist parties. To test this, Carol Bacchi's discourse method "what is the problem represented to be" is used on material from live debates and campaign material. The results imply that welfare chauvinism occurred as an argument in the material.

Keywords: The United Kingdom, EU-citizens, welfare chauvinism, Brexit, The European Union, EU-immigration, Bacchi

Nyckelord: Storbritannien, EU-medborgare, välfärdschauvinism, Brexit, Den Europeiska Unionen, invandring, EU-immigration, Bacchi

Titel: "Take back control" -En diskursanalys över Brexit-kampanjens invandringsmotstånd

Handledare: Gabriella Elgenius

Termin: HT 2016

Antal ord i uppsatsen: 12719

Inledning.....	4
Bakgrund.....	6
Välfärd i Storbritannien.....	6
Välfärd och den fria rörligheten i EU.....	6
Invandring till Storbritannien.....	7
Välfärdsturism.....	8
Folkomröstningen om EU-medlemskapet i Storbritannien 2016.....	8
Tidigare forskning.....	10
Teori.....	14
Frågeställning och syfte.....	18
Metod och material.....	19
Metod.....	19
Metodkritik och validitet.....	21
Material.....	22
Analyschema.....	25
Resultat och analys.....	26
1. Vad är problemen med EU-invandringen såsom de representeras i Brexit-kampanjen? 26	
2. Vad för antaganden ligger bakom framställningarna av problemen?.....	31
3. Hur har antagandena om problemens natur skapats?.....	36
Slutsats.....	39
Diskussion.....	41
Käll- och litteraturlista.....	43
Bilaga 1.....	47
Bilaga 2.....	48

Inledning

Den 23:e juni 2016 hade Storbritannien¹ en folkomröstning om medlemskapet i den Europeiska Unionen (EU). En av de frågor som fick mest uppmärksamhet i valkampanjen rörde invandring och migration (Vargas-Silva, 2016, s.1). I och med EUs princip om fri rörlighet och utvidgning 2004, har arbetskraftsinvandringen från de nya medlemsstaterna ökat markant och en debatt angående EU-invandrarnas tillgång till välfärdssystemet i Storbritannien har uppstått. Det finns en diskurs i det brittiska samhället att EU-invandringen negativt påverkar den inhemska ekonomin, trots att motsatsen visats från flera håll (Dustmann, Frattini & Halls, 2010). EU-invandrare påstås i debatten vara en stark orsak till en rad samhällsproblem såsom högre konkurrens om låglönejobben, lägre lönenivåer, brist på bostäder och skolplatser samt större påfrestningar på National Health Service (NHS).

Populistiska strömningar sprids över Europa. Högerpopulistiska partier har uttryckt ett starkt motstånd mot invandring och ser invandrare i ett land som hot mot den nationella majoriteten och dess kultur. Det har också funnits starka anti-EU tendenser (Halikiopoulou, Nanou & Vasilopoulou, 2012). I Europaparlamentsvalet 2014 fick dessa partier ett ökat stöd över hela EU, bland annat Jobbik i Ungern, Gyllene Gryning i Grekland och United Kingdom Independence Party (UKIP) i Storbritannien. UKIP är ett parti som haft en anti-EU agenda och som kampanjat hårt för ett brittiskt utträde ur EU (Clarke et al., 2016). Folkomröstningen i Storbritannien 2016 kan på så sätt ses som en del av ett europeiskt fenomen av euroskeptism och invandramotstånd. Vad som ligger bakom denna nya våg av euroskeptism och anti-invandrings attityder är hett diskuterat såväl inom den offentliga debatten som inom forskningen.

Syftet med den här uppsatsen är att undersöka om välfärdschauvinism som attitydbildning var en del av lämna-sidans (också benämnd Brexit-kampanjen) problematiseringar av EU-invandringen inför den brittiska folkomröstningen. Undersökningsområdet är begränsat till EU-invandring och hur den uppfattas i förhållande till den brittiska välfärdsstaten som skola, sjukvård och bostäder. Problematiseringar av invandring är tätt sammankopplade med föreställningar om nationen, nationell social solidaritet och nationalism. Uppsatsen kommer att undersöka pågående gränsdragningar mellan dem som uppfattas som autentiska

¹ Med Storbritannien avses Förenade kungariket Storbritannien och Nordirland

medlemmar och anses förtjänta av välfärden (nationens medlemmar) och de som inte uppfattas så (EU-invandrare). Jag ska i den här uppsatsen svara på hur och på vilka sätt som EU-invandrares tillgång till det brittiska välfärdssystemet problematiserades samt på vilka antaganden som dessa problematiseringar vilade på. I den här uppsatsen benämns människor som flyttat, eller planerar att flytta, från EU till Storbritannien och som inte är brittiska medborgare som EU-invandrare och EU-migranter.

Bakgrund

Välfärd i Storbritannien

Enligt den klassiska modellen av Esping-Anderson i *The three worlds of welfare capitalism* (1990) klassas Storbritannien som en liberal välfärdsstat. En liberal välfärdsstat kännetecknas av få universella delar och att staten ska bidra till de som har det sämst i samhället.

Marknaden är det främsta redskapet för att hjälpa medborgarna (Berg & Spehar, 2011, s. 65).

Under senare år har flera problem med välfärden lyfts fram i den politiska debatten. 2010, när Conservatives and Unionist Party (Conservatives) vann valet och bildade regering tillsammans med Liberal Democrats reducerades tillgången till bidrag samtidigt som fattigdomen ökade (Elgenius, 2017b, s.6). NHS är Storbritanniens statliga och nationella sjukvårdsorganisation som har en ovanligt universell form för att vara i en liberal välfärdsstat. En orsak till att NHS i England sedan slutet av 2013 överskridit sin budget, anses vara att efterfrågan på sjukvård ökat (BBC, 2016, 20/5).

Att ta emot välfärdsförmåner som t.ex. bidrag eller a-kassa i Storbritannien är stigmatiserat. Park et al. (2014) har tolkat *British Social Attitudes Survey* och menar på att det folkliga stödet för välfärdsstaten har minskat kontinuerligt sedan 80-talet, än mer efter den senaste ekonomiska krisen. Motståndet från människor som inte tar emot bidrag mot dem som gör det, har ökat kraftigt efter krisen (Elgenius, 2017b, s.2). En undersökning från 2013 visar att drygt 30 procent av de tillfrågade ansåg att en stor del av dem som söker bidrag inte förtjänar det (Park et al., 2014).

Välfärd och den fria rörligheten i EU

I dagens Europa finns det ingen välfärdsstat som fungerar som överstatlig i EU. Berg & Spehar (2011) menar att det går att utläsa två motpoler i debatten om den framtida inriktningen på den europeiska välfärdsstaten. Den första extremen förespråkas av Ferrara (2005) som menar att de befintliga välfärdsinstitutionerna bör bevaras, förstärkas eller reformeras inom nationalstatens gränser, det vill säga det överstatliga europeiska inflytandet på den sociala politiken bör minskas. Den andra extremen förespråkas av Habermas (2001). Hans åsikt är att det bör skapas en gemensam europeisk välfärdsstat och ett starkt socialt medborgarskap i EU.

Det europeiska medborgarskapet infördes i och med undertecknandet av Maastrichtfördraget 1992. Fördraget trädde i kraft 1993 och är ett substitut till det nationella medborgarskapet i och med att det medger vissa rättigheter för alla EU-medborgare. Efter hand har de sociala rättigheterna associerade till EU-medborgarskapet utökats. Direktiv 2004/38 EC var en milstolpe då det öppnade upp för den fria rörligheten, som bl a innebär att en EU-medborgare har rätt att bo i ett land i tre månader utan direkt sysselsättning. Direktivet var banbrytande då det skrev ut att EU-medborgare skulle få samma behandling som nationella medborgare i ett annat EU-land, så kallad icke-diskriminering av EU-medborgare (Larkin, 2009, s.37). EU-domstolen varit hård i sin tolkning av fall av icke-diskriminering, vilket medfört att medlemsstaternas handlingsutrymme gällande EU-medborgares tillgång till välfärdssystemet har varit litet (Blauberger & Schmidt, 2004, s.2). För att få sociala rättigheter de fem första åren i det nya landet behövs uppehållstillstånd, studenter behöver ha en heltäckande sjukvårdsförsäkring och familjer har rätt att följa med en EU-medborgare. EU-medborgare som inte är studenter eller medföljande familjemedlemmar måste ha ett arbete eller vara egenföretagare samt ha en heltäckande sjukförsäkring för att inte bli en börda för det nationella systemet (Bruzelius, Chase & Seeleib-Kaiser, 2016, s.405). Medlemsländerna har sina egna bestämmelser samtidigt som den fria rörligheten gjort det möjligt för EU-medborgare att få ta del av välfärden i ett annat EU-land.

Invandring till Storbritannien

Storbritannien har länge varit ett multikulturellt samhälle med invandring och synliga minoriteter. Traditionellt har stor invandring skett från Samväldet, en sammanslutning med 52 stater, t ex Pakistan, Indien och Australien, varav majoriteten ingick i det brittiska riket under kolonialtiden. I dagens Storbritannien är den största utlandsfödda gruppen indier och den näst största gruppen polacker (Elgenius, 2017a, s.6).

År 2004 gick Tjeckien, Slovakien, Ungern, Lettland, Litauen, Slovenien, Estland och Polen med i EU (EU8) och 2007 utvidgades unionen med Bulgarien och Rumänien (EU2).

Migranter från EU2 hade restriktioner i sina möjligheter att arbeta i Storbritannien fram till 2014, något som inte gällde för migranter från EU8 vid inträdet.

Efter detta har invandringen till Storbritannien från EU2 och EU8 ökat markant. Antalet EU-medborgare bosatta i Storbritannien mer än fördubblades mellan 2005 och 2015 (från 1 705 540 till 3 548 026). Av de EU-medborgare som bodde i Storbritannien 2015 beräknas drygt

hälften vara från de länder som gick med i EU 2004 (Migration Observatory, 2016). Av dessa är ca 780 000 födda i Polen (Elgenius, 2017a, s.6). Det har under en lång tid bott polacker i Storbritannien med det är efter utvidgningen som de har kommit att bli en betydande minoritet som blivit en symbol för arbetskraftsinvandringen efter utvidgningarna 2004 och 2007 (Elgenius, 2017a).

Välfärdsturism

Den grundläggande tanken med den fria rörligheten är att människor ska flytta för att arbeta (Hjorth, 2016, s.3; Kvist, 2004). Efter EU utvidgningen 2004 har det dock funnits en rädsla för att de mer generösa välfärdssystemen i de äldre medlemsstaterna skulle bli ett incitament för människor att migrera till dessa länder, kallat välfärdsturism eller social turism. År 2004 uttryckte premiärminister Tony Blair denna oro i ett tal vid *the Confederation of British Industry on Migration*: “No-one will be able to come to the UK from anywhere in the enlarged EU simply to claim benefits or housing” (Tony Blair, 2004).

Den kritiska tonen har fortsatt att genomsyra den brittiska politiken och välfärdsturism har i många fall behandlats som en realitet. Debatten har blossat upp de senaste åren. Flera forskare har dementerat risken för välfärdsturism med referens till empiriska bevis som visar att EU-medborgare från EU8-länderna i högre grad än brittiska medborgare har en anställning och därför är mindre benägna att ta emot bidrag (Dustmann, Frattini & Halls, 2010). Debatten om välfärdsturism aktualiserades inför folkomröstningen 2016 (Thielmann & Schade, 2016).

Folkomröstningen om EU-medlemskapet i Storbritannien 2016

I valkampanjen inför parlamentsvalet 2015 lovade David Cameron att en folkomröstning om det brittiska EU-medlemskapet skulle genomföras om hans parti, Conservatives, vann. När Conservatives sedan vann började Cameron förhandla avtalen med EU och den 20 februari 2016 kungjorde han att folkomröstningen skulle äga rum den 23:e juni samma år.

Valalternativen skulle vara: Lämna eller stanna, också kallat Brexit eller Remain (BBC, 20/2 2016). Det politiska fältet delades nu mellan dessa två alternativ. UKIP positionerade sig starkt i Brexit-kampanjen. Conservatives delades i frågan i och med att David Cameron förespråkade Remain medan nyckelpersoner inom partiet, som Boris Johnson, förespråkade Brexit. Labour var officiellt för att stanna, men hade överlag ett lågt tonläge i debatten (Richardson & Tripathi, 2016).

Valkampanjen dominerades av frågor gällande ekonomi, immigration och suveränitet med fokus på lagar och självbestämmande. Gällande invandringen var det mycket fokus på den fria rörligheten för människor inom EU (Portes, 2016). Det lades fram motstridiga och svårverifierade uppgifter från de båda kampanjsidorna när det gällde invandring. Ett exempel är den nu ökända kampanjbussen från gruppen Vote Leave med texten: ”We send the EU 350 million a week. Let’s fund our NHS instead”. Budskapet på bussen orsakade stor debatt och kritiker menade att summan inte stämde samt att det inte var en korrekt jämförelse.

Tidigare forskning

Det finns mycket forskning om välfärdsstaten, invandring och multikulturalism.

Forskningsområdet i den här uppsatsen är avgränsat till att undersöka hur den sociala solidariteten påverkas av en utgrupp, i det här fallet EU-invandrare. Accepterar de nationella medborgarna att alla människor som bor i ett territorium får tillgång till välfärdsstaten? När social solidaritet inte uppnås på grund av att en invandrargrupp inte inkluderas riskerar välfärdschauvinism att uppstå, det vill säga att invandrargruppen inte anses vara förtjänt av välfärdssystemet. Den tidigare forskningen som presenteras ska användas som bakgrund till undersökningen om hur den invandringskritiska Brexit-kampanjen problematiserade invandringen från EU i relation till invandrarnas tillgång till välfärdssystemet.

Ferrara (2005) är kritisk till den sociala utvecklingen i EU och menar att det finns en stor problematik gällande ett europeiskt välfärdssystem och europeisk integration. Detta därför att välfärdsstaten är byggd på nationalstatsprincipen men den europeiska integrationen innebär att gränserna mellan nationerna blir mindre tydliga och det blir svårare att behålla den sociala solidariteten. "It is certainly not easy for the EU to find a balance between these two opposite logics: a balance capable of sustaining under changed boundary conditions the political production of social solidarity" (Ferrara 2005, s.253). Det uppstår ett problem, enligt Ferrara (2005), när känslan av samhörighet och social solidaritet i de enskilda länderna inte infinner sig inom Europa som helhet.

Den forskning som uppsatsen bygger vidare på tar fasta på hur social solidaritet påverkas av multikulturalism i form av en invandrargrupp. Forskare lyfter fram att kombinationen av en invandrad grupp och en välfärdsstat kan vara problematisk eftersom välfärdsstaten har skapats i samhällen med hög homogenitet. Social solidaritet mellan invånarna är viktigt för att en befolkning ska acceptera att alla i landet har tillgång till välfärdssystemet. Det finns en idé om att en hög grad av homogenitet i ett samhälle i form av samma religion, etnicitet och språk har gjort det lättare att utveckla en stark välfärdsstat. Detta är t ex vad många menar ligger bakom den skandinaviska modellens framgång och fortsatta utveckling. En stor heterogenitet i språk och etnicitet i samband med stor invandring kan vara ett hot mot välfärdsstatens fortsatta utveckling (Bay & Pedersen, 2006, s.420). I välfärdsstaten som system finns det en skillnad mellan de som ingår i den och de som inte gör det. Den här gränsen avgörs oftast genom medborgarskap (Reeskens & Van Oorschot, 2012, s.122). Undersökningen i den här

uppsatsen är ett fall där den här gränsen inte är tydlig eftersom det finns två medborgarskap att förhålla sig till, det brittiska och det europeiska. EU-invandrare i Storbritannien har välfärdsrättigheter genom sitt EU-medborgarskap trots att de inte är brittiska medborgare, vilket påverkar den sociala solidariteten som traditionellt varit förankrad i nationen. Den analytiska skillnaden mellan EU-invandrare och andra invandrare i den här uppsatsen blir då just att EU-invandrare har större rättigheter till välfärdssystemet än andra invandrare.

Det finns två politiska dilemman som beskriver svårigheterna att kombinera en välfärdsstat med multikulturalism. Dels New Liberal Dilemma som myntades av Newton (2007) och dels Progressive's Dilemma, ett begrepp myntat av Kymlicka (Bauböck & Scholten, 2016). Båda beskriver problematiken partier möter på grund av brist på social solidaritet när de önskar kombinera en välfärdsstat med en invandrad grupp. Progressiva partier önskar speciellt att kombinera en stor välfärdsstat med invandring.

Van Oorschot & Reeskens (2012) beskriver New Liberal dilemma i sin artikel *"distinguishing the 'New liberal dilemma': On the relation between general welfare redistribution preferences and welfare chauvinism"* som att vara:

... in the present 'Age of Migration' (Castles and Miller, 2003) it is difficult to reconcile the integration of immigrants with finding popular support for welfare state programs that came into effect in times of cultural homogeneity. In particular, in the aftermath of the worldwide financial crisis, public opinion further polarized on the issue of immigration, with rising success for right-wing populist parties that fueled debates on restricted welfare access to immigrants (s. 120–121).

Van Oorschot & Reeskens (2012) sammanfattar att det finns tre centrala principer för fördelning av välfärd: merit, behov och jämlikhet. I sin kvantitativa undersökning kommer de fram till att för välfärdsstater som bygger på behovsprincipen är "vi och dem" som symboliska gränser avgörande. Uppdelningen i "vi och dem" och exkludering visade sig vara speciellt tydlig när det handlade om en stor invandrargrupp (Van Oorschot & Reeskens, 2012, s.132). Eftersom Storbritannien är en liberal välfärdsstat (Esping-Anderson, 1990) bygger den på behovsprincipen som innebär att bara de som verkligen är i *behov* ska få ta del av välfärdsstaten. Min undersökning blir därför en analys av denna attityd som den visade sig i samband med Brexit-kampanjen.

Rainer Bauböck och Peter Scholten sammanfattar i sin artikel "Introduction to the special issue: 'Solidarity in diverse societies: Beyond neoliberal multiculturalism and welfare

chauvinism: Coping with ‘the progressive’s dilemma’; nationhood, immigration and the welfare state” forskning om hur invandring påverkar social solidaritet och välfärdsstaten. De nämner bland annat Will Kymlicka som har forskat om progressive’s dilemma. Grunden ligger i progressiva partiets önskemål att kombinera en stor välfärdsstat med inkludering och mångkulturalism. Forskare menar att det inte går att uppnå en stark social solidaritet, som leder till en omfattande välfärdsstat som har medborgarnas förtroende, om invånarna i en stat inte känner samhörighet med de andra inom landet. De handlar om den konflikt som kan uppstå när en utomstående grupp inte lyckas inkluderas i majoritetsgruppen. I den nuvarande debatten kring dilemmat har fokus legat på flyktinggrupper men kan enligt Bauböck och Scholten (2016) också appliceras på en bred grupp av migranter.

Bauböck och Scholten (2016) menar att den polarisering som skett i samhällsdebatten gällande flyktingfrågan har startat ett samtal i forskningsvärlden om hur migration, välfärdsstaten, nationalitet och kulturell mångfald förhåller sig till varandra. De nämner fyra möjliga utfall av progressive’s dilemma:

1. Neoliberal multikulturalism (inkludering utan solidaritet)
2. Välfärdschauvinism (solidaritet utan inkludering)
3. Inkluderande solidaritet genom en multikulturell stat (solidaritet med inkludering)
4. Nationalistisk neoliberalism (exkludering utan solidaritet)

I den här uppsatsen ska främst det andra alternativet som behandlar välfärdschauvinism appliceras på materialet. Välfärdschauvinism är centralt för min forskningsfråga och kommer att ligga till grund för analysen. I teoriavsnittet beskriver jag mitt teoretiska ramverk som en sammanställning av ett antal forskares tolkning och tillämpning av begreppet. Det fjärde alternativet, nationalistisk liberalism, ligger nära välfärdschauvinism och kommer därför att till viss del användas i analysen.

Nationalistisk neoliberalism grundar sig i David Millers liberala nationalism. Liberal nationalism går emot den kosmopolitiska traditionen och menar att en värld utan nationalstater inte skulle fungera. Miller menar att politiska enheter i så hög grad som möjligt bör organiseras så att medlemmarna besitter en gemensam identitet. Den gemensamma identiteten ska binda samman de många mindre identiteterna som personerna kan ha (Miller, 1995, s. 189). Han resonerar att:

The welfare state... has always been national projects, justified on the basis that members of a community must protect one another and guarantee one another equal respect. If national identities begin to dissolve, ordinary people will have less reason to be active citizens, and political élites will have a freer hand in dismantling those institutions that currently counteract the global market to some degree (Miller, 1995, s. 188).

David Miller forskar också om medborgarskap och medlemskap. Längre tillbaka i nationalstatens historia har det funnits en stark koppling mellan medlemskap och medborgarskap i en stat men med en ökad global värld har gränsdragningarna blivit mer svårdefinierade, precis som det som skett i Europa enligt Ferrara (2005).

Den liberala nationalismen har mycket gemensamt med en retorisk och politisk tradition i Storbritannien som kallas one nation. Den används av både det vänstra och högra spektrumet av politiken. Enligt one nation ska hela Storbritannien inklusive alla minoriteter ses som en nation. Det går att se starka likheter med nationalism även om de som använder sig av one nation har kopplat det till multikulturella tankegångar om att alla ska inkluderas. Retoriken one nation kan leda till förakt, ilska och hat mot minoriteter i ett multikulturellt samhälle (Elgenius, 2017b, s.11). Elgenius (2017b) beskriver vidare att "... both the inequality and heterogeneity of nations stand in sharp contrast to the discourse of nationalism as social solidarity based on similarities of experiences and identities" (s.12-13).

Sammanfattningsvis har den tidigare forskningen som används som underlag i den här uppsatsen behandlat hur social solidaritet påverkas av invandring, också uttryckt som multikulturalism. Till exempel är det tydligt att kombinationen av en invandrargrupp och en välfärdsstat kan vara prolematisk på grund av att välfärdsstaten skapades i samhällen med hög homogenitet. Min undersökning kommer att undersöka underliggande attityder som bildar en diskurs av invandringsmotstånd grundat på invandrarnas tillgång till välfärdsstaten. Den här undersökningen kommer att ge ett nytt bidrag till forskningen eftersom jag, till skillnad från tidigare forskning, inte undersöker välfärdschauvinism i högerpopulistiska partier utan undersöker hela Brexit-kampanjen med såväl höger- som vänsterpartier.

Teori

Det teoretiska ramverk som ska användas i den här uppsatsen är välfärdschauvinism, som är det andra alternativet av progressive's dilemma enligt sammanställningen av Bauböck och Scholten (2016). Uttrycket välfärdschauvinism myntades först av Andersen & Bjørklund i artikeln "*Structural Change and New Cleavages: The Progress Parties in Denmark and Norway*" skriven år 1990. De ville förklara framgången för högerpopulistiska partier genom sociala och strukturella teorier om välfärdsstaten och migration. Andersen & Bjørklund (1990) beskriver välfärdschauvinism som en attityd där "welfare services should be restricted to 'our own'" (s. 212), d v s vill säga, att välfärdsförmåner endast bör vara tillgängliga för "våra egna".

Välfärdschauvinismen bygger på en uppdelning och motsättning mellan den inhemska befolkningen och en invandrargrupp genom ett "vi mot dem". Välfärdssystemet ses som direkt hotat av en invandrad grupp och ökar på så sätt motsättningarna mellan den invandrade gruppen och den inhemska gruppen. Det finns en illvilja mot att ge dessa människor tillgång till välfärdssystemet och de ses som ett direkt hot mot den nationella befolkningens välbefinnande. Attityden härstammar från en bristande social solidaritet orsakad av en upplevd konflikt mellan invandring (och ett multikulturellt samhälle) och välfärdssystem (Schumacher & van Kersbergen, 2016, s.302). Välfärdschauvinismen beror på en låg social solidaritet med en invandrad grupp.

Välfärdschauvinism tillhör en diskurs där invandrargruppen uttrycks som oförtjänta av välfärdssystemet. Se till exempel hur Schumacher & Van Kersbergen (2016) och Van Der Waal et al. (2010) beskriver sambandet mellan förtjänthet och välfärdschauvinism. Van Oorschot är en framstående forskare som forskat på sambandet mellan välfärdsstat och förtjänthet, i den engelska litteratur benämnt som *deservingness*. I artikeln "Who should get what, and why? On deservingness criteria and the conditionality of solidarity among the public" som är mycket använd av forskare menar han att förtjänthet beskriver graden och karaktären av social solidaritet mellan grupper (Van Oorschot, 2000, s.33–34). Då välfärdschauvinism härstammar från en låg social solidaritet så innebär det att den upplevda förtjäntheten mot invandrargruppen är låg i välfärdschauvinismen. Van Oorschot (2000) beskriver fem kriterier som avgör graden av upplevd förtjänthet mot en samhällsgrupp:

1. Kontroll: Fattiga människors kontroll över sina behov, eller sitt egenansvar: Ju mindre kontroll, desto mer förtjänta
2. Behov: Ju större behov, desto mer förtjänta.
3. Identitet: Den fattigas identitet, dvs. identitetens närhet till de rika eller deras trevlighet. Ju närmare ”oss”, desto mer förtjänta.
4. Attityd: Fattiga människors attityd mot hjälp, eller deras foglighet eller tacksamhet. Ju mer medgörliga, desto mer förtjänta.
5. Reciprocitet: Graden av reciprocitet från de fattiga, eller att ha förtjänat stödet: Ju mer reciprocitet, desto mer förtjänta (Van Oorschot, 2000, s. 36)².

De ”fattiga” menas här den samhällsgrupp som gör anspråk på välfärdsförmåner. I välfärdschauvinismen används förtjänthet i betydelsen att invandrare anses vara oförtjänta av välfärdsförmåner. Van Oorschot har i senare forskning kommit fram till att det finns ett gemensamt mönster över Europa i hur förtjänthet av välfärdsstaten uppfattas. Han visar upp en hierarkisk ordning där äldre anses mest förtjänta, följt av sjuka och handikappade, sedan kommer arbetslösa och sist kommer invandrare (Van Oorschot, 2006, s.1). Det betyder att invandrare tenderar att ses som oförtjänta av välfärdssystemet, precis som i välfärdschauvinism.

Ideologiskt uttrycks välfärdschauvinismen tydligast i populismen, speciellt i Europa på senare år. Det finns dock inget som säger att den enbart kan förekomma i dessa populistiska partier och/eller partier med nationalistiska tendenser. Schumacher och van Kersbergen (2016) menar att välfärdschauvinismen har inslag både från vänster och höger på den politiska skalan. Detta eftersom välfärdschauvinism stödjer omfördelning, vilket är vanligt inom vänsterdiskursen, och uttrycker åsikter om förtjänthet, vilket är vanligt inom högerdiskursen. Därför är det svårt att förutse hur partier som inte är populistiska ställer sig till välfärdschauvinism (Schumacher & van Kersbergen, 2016, s. 301).

Schumacher och van Kersbergen (2016) reflekterar över anledningen till att populistiska partier i så hög grad tagit sig an denna åsiktsströmning:

Why have populist parties embraced welfare chauvinism? The literature stresses that the heart of populism concerns the conflict between, on the one hand, the mythical, homogeneous and unified common people and, on the other hand, an enemy that consists of a divisive political, economic and cultural elite, to which very often a dangerous and threatening ‘other’ is added. (Schumacher & van Kersbergen, 2016, s.302)

Vidare reflekterar de att välfärdschauvinism länkar ihop invandring/integration med

² Översatt till svenska

välfärden. De menar också att: "Populists taking a welfare chauvinistic position blame the elite for cutting the welfare rights of deserving 'natives' and the non-natives for their excessive claims on the welfare state" (Schumacher & van Kersbergen, 2016, s.302).

Schumacher & Van Kersbergen (2016) beskriver välfärdschauvinismen, precis som Andersen & Bjørklund (1990), som en attityd där ett "vi mot dem" målas upp. Den nationella gruppen ställs då i konflikt mot den invandrade gruppen. Denna konflikt som ligger till grund för välfärdschauvinismen går att uppfatta både ur en etnisk/kulturell dimension och en materiell konflikt över resurser.

Enligt den etniska och kulturella dimensionen av välfärdschauvinism anses den grupp som inte ingår i den nationella gruppen som hierarkiskt lägre än den nationella gruppen. Det är alltså en delvis nationalistisk idé. Kitschelt och McGann (1995) beskriver välfärdschauvinismen på det sättet. De menar att partier som använder välfärdschauvinism presenterar välfärdsstaten som något som inte bara ska skydda de som har bidragit till den utan också de som etniskt tillhör gruppen (s.22).

Crepaz & Darmon (2009) presenterar istället välfärdschauvinismen som något som fångar den materiella dimensionen av en konflikt över resurser. Det är en konflikt mellan den inhemska nationella gruppen och den invandrade gruppen. I den här konflikten räknar de in att invandrargruppen tar jobb, tar bostäder, sänker löner, överanvänder välfärdsstaten samt välfärdsturism (s.439). I undersökningen används alltså välfärdschauvinism inte som en etnisk eller nationalistisk konflikt mellan grupper, utan hänvisar till den materiella aspekten i form av en konflikt över resurser.

I den här uppsatsen kommer en sammantagen teoribildning av välfärdschauvinism att användas för att besvara frågeställningen. Sammanfattningsvis presenterar Andersen & Bjørklund (1990) en "vi mot dem" diskurs. Att välfärdschauvinism uppstår kan härledas till en låg social solidaritet med en invandrargrupp och är därför också ett exempel på låg upplevd förtjänthet mot invandrargruppen (Van Oorschot, 2000; 2006). Schumacher & Van Kersbergen (2016) menar att även om välfärdschauvinismen främst passar in i en högerpopulistisk diskurs så återfinns den också i en bredare politik. Konflikten mellan den nationella och invandrade gruppen, som kan ses som grundläggande inom

välfärdschauvinismen, kan betraktas ur en etnisk och kulturell dimension uttryckt av Kitschelt & McGann (1995) samt en materiell dimension vilket Crepaz & Darmon (2009) framhåller.

Frågeställning och syfte

Frågeställningen i den här uppsatsen är:

Hur och på vilka sätt problematiserades EU-invandarnas tillgång till det brittiska välfärdssystemet och på vilka antaganden vilade dessa problematiseringar under Brexit-kampanjen 2016?

Den här uppsatsens syfte är att undersöka om välfärdschauvinism som teoretiskt ramverk kan förklara den problematisering av invandring som skedde av Brexit-kampanjen (lämna-sidan) inför den brittiska folkomröstningen om EU-medlemskapet den 23:e juni 2016. Invandring var generellt en stor fråga under valrörelsen, men undersökningsområdet avgränsas till EU-invandring eftersom den europeiska integrationen har påverkat den sociala solidariteten. Den här studien är en undersökning av bristande social solidaritet med EU-invandrare och jag kommer att analysera huruvida det går att förklara genom teorier om välfärdschauvinism.

Syftet är också att ge läsaren en övergripande bild av hur EU-invandringen problematiserades av brittiska politiker i Brexit-kampanjen för att blottlägga politikernas diskurs om EU-invandring. Jag valt att analysen hur EU-invandringen uppfattas i förhållande till den brittiska välfärdsstaten (t.ex. skola, sjukvård och bostäder) vilket kommer att prövas genom teorier om välfärdschauvinism. Jag intresserar mig för vilken roll välfärdschauvinism har i ett aktuellt fall av en valkampanj och om välfärdschauvinism kan beskriva uppfattningar om EU-invandring i förhållande till välfärdsstaten.

Problematiseringar av invandring i förhållande till välfärd, är tätt sammankopplade med föreställningar om nationen, nationell social solidaritet och nationalism. Tidigare forskning har undersökt pågående gränsdragningar mellan dem som uppfattas som autentiska medlemmar och förtjänta av välfärden (nationens invånare) och de som inte uppfattas så (invandrare). Den här uppsatsen vill vara ett tillägg till den forskningen genom att belysa hur välfärdschauvinism uttrycks av såväl vänster- som högerpartier i Storbritannien.

Metod och material

Metod

I analysen kommer kritisk diskursanalys med hjälp av teorier om välfärdschauvinism att användas för att besvara min frågeställning. Eftersom jag ämnar undersöka de underliggande attitydströmningarna i materialet är diskursanalys en lämplig metod. Analysen kommer att vara teoriprovande. För att på bästa sätt testa välfärdschauvinism teori kommer Carol Bacchis ”What’s the problem represented to be”-metod (WPR) att användas för att undersöka materialet. Detta är en passande metod då materialet, TV-debatter och text från Brexit-kampanjen, är policybaserat. WPR-metoden används för att analysera policyer med fokus på problematik. Jag har valt en etablerad metod för diskursanalys eftersom det ger möjlighet att arbeta systematiskt och minimera risken för subjektiva inslag.

Bacchi tillhör den socialkonstruktivistiska skolan som menar att det inte finns någon objektiv sanning, vilket är en vanlig uppfattning hos diskursanalytiker. Hur en person uppfattar verkligheten är beroende på vilken värld som personen lever i och uppfattningen konstrueras genom en diskurs (Jørgensen & Philips, 2000, s.19). WPR har med sitt policyfokus en speciell tolkning av socialkonstruktivismen då den ser problematiseringen som sker inom policyer som annorlunda mot andra problematiseringar. Detta eftersom problematiseringen som undersöks i WPR sker och får en fast form i ett policyförslag eller i politiska beslut (Bacchi, 2009, s. 33–34).

WPR härrör från en metodbildning skapad av Foucault. Diskurs enligt Foucault (1993) är det som direkt påverkar vad människor i ett samhälle anser vara sanning om världen. Den kritiska formen av diskursanalys beskrivs av Foucault som ett sätt att undersöka de underliggande och vedertagna antagandena snarare än direkt kritik. Underliggande antaganden är sådant som starkt påverkar vår uppfattning av världen men som kan vara svårt att vara medveten om (Bacchi, 2009, s.39). Bacchi beskriver behovet att studera policy som en kulturell produkt (Bacchi, 2009, introduktion). Bacchi (2009) beskriver tre antaganden som ligger bakom WPR:

1. We are governed through problematisation
2. We need to study problematisations (through analysing the problem representations they contain), rather than ‘problems’.

3. We need to problematise (interrogate) the problematisations on offer through scrutinising the premises and effects of the problem represented they contain (Bacchi, 2009, s.25).

Bacchi menar att det ligger i alla policyers natur att innehålla indirekta representationer av problem som härmed ger förslag på förändring. Hon beskriver att WPR jobbar ”baklänges” från konkreta förslag för att avslöja vad som representerats som problemet inom de förslagen (Bacchi, 2009, s1-3). Den här metoden lämpar sig därför mycket bra och stärker validiteten i den här uppsatsen då målet är att undersöka attityder som uttrycks i problematiseringar.

“What is the problem represented to be?” av Bacchi (2009) är i sin ursprungliga form en analysram med sex frågor. De tre första frågorna i hennes ram har valts eftersom de ge stöd i att besvara uppsatsens frågeställning. Den första analysfrågan undersöker problematiseringarna i materialet och syftar till att ge en bra översikt för att underlätta nästa analysfråga. Den andra analysfrågan undersöker de underliggande antagandena bakom problematiseringarna, som bildar en diskurs. I den här frågan kommer politikernas problematiseringar av EU-invandringen att kartläggas genom användning av nyckelbegrepp, sociala kategorier och dikotomier enligt WPR-metoden. Den tredje analysfrågan undersöker hur antagandet om problemets natur har skapats. Jag har valt dessa tre frågor ur analysramen då de är ett stöd för att lyfta fram diskursen kopplad till problematiseringarna av EU-invandrarernas tillgång till det brittiska välfärdssystemet. Den första analysfrågan ringar in hur problematiseringarna i materialet ser ut och utgör grunden för den fortsatta analysen. Den andra analysfrågan är central då den undersöker de bakomliggande antagandena för problematiseringarna av EU-invandrarernas tillgång till välfärdssystemet. Jag vill med den tredje analysfrågan fördjupa analysen genom att undersöka hur antagandena om problemets natur har skapats.

De tre sista analysfrågorna i Bacchis (2009) analysram har jag valt bort i den här uppsatsen då de är gjorda för djupare analyser av själva policyområdet vilket inte omfattas av syftet med denna uppsats. Syftet med den här uppsatsen är inte att undersöka själva policyområdet som sådant utan att presentera diskursen i form av problematiseringarna av EU-invandring och antagandena bakom. Den fjärde frågan undersöker vad som är lämnat oproblematiserat i problematiseringarna och den femte frågan undersöker vad de politiska effekterna av problematiseringarna är. Den sjätte frågan analyserar hur och var problemet har blivit producerat, spritt och försvarat, samt hur problematiseringen kan eller har blivit ifrågasatt. En

undersökning med alla sex analysfrågor skulle innebära ett mer omfattande arbete vilket inte ryms inom ramen för en C-uppsats.

För att förstå det underliggande problemet bakom ett policyförslag är det viktigt att först klargöra vad förslaget i det här fallet är. Det främsta förslaget från Brexit-kampanjen var att lämna EU. Materialet visar att Brexit-kampanjen antar att ett EU-utträde skulle minska invandringen från EU. Kampanjen kan därför också tolkas som en indirekt kampanj för att minska EU-invandringen.

Metodkritik och validitet

Metoden ”what’s the problem represented to be?” av Bacchi (2009) har flera begränsningar. WPR används främst för att analysera existerande policyer, vilket inte materialet i den här uppsatsen är. Jag anser att metoden ändå är lämplig då materialet är uttryck för policyförslag. Policyförslagen uttrycker idéer och ideologiska ståndpunkter kring social solidaritet vilket är en bra grund för diskursanalys. Vidare är både invandring och välfärd bra ämnen för välfärdsanalys för att de är två starkt politiserade frågor, eftersom staten har mycket makt gällande dess utformning och storlek.

Att säkerhetsställa en hög validitet av resultatet från en diskursanalys kan vara problematiskt på grund av dess socialkonstruktivistiska form. Som jag tidigare har nämnt bygger perspektivet på att det inte finns någon objektiv sanning vilket gör det svårt att mäta. Diskursanalys bygger på en tolkning av verkligheten och validiteten av resultatet begränsas av en risk för inslag av subjektivitet. Det finns en risk att en annan person inte skulle göra exakt samma analys. Jag har försökt förhindra det genom att aktivt strukturera varje steg i analysen genom de kategoriseringar Bacchi föreslår.

Även om jag anser att metoden är lämplig så är det viktigt att konstatera att det finns validitetsproblem. Esaiasson et al (2012) delar upp validitet i begreppsvaliditet vilket betyder frånvaro av systematiska fel, och resultatsvaliditet vilket betyder frånvaro av både systematiska och osystematiska fel. För att få en god begreppsvaliditet har jag använt mig av en systematisk och etablerad metod. För att uppnå en god resultatsvaliditet behövs både en god begreppsvaliditet och reliabilitet, det vill säga, för att mäta det man verkligen avser att mäta krävs det att både undersökningen har få systematiska fel (operationaliseringen är god)

samt att det inte finns några osystematiska fel. För att underlätta en god validitet av resultatet, det vill säga att jag i slutändan har mätt det jag avsett att mäta, så har metoden anpassats efter frågeställning och syfte.

Operationaliseringen av välfärdschauvinism är delvis tacksam då teoribildningen är nära sammankopplad till den empiriska verkligheten genom att det är en attityd. Jag har försökt säkerställa en hög validitet av mitt resonemang genom att jag i min teoridel presenterar flera forskares operationalisering av välfärdschauvinism som jag har använt mig av. Det finns validitetsproblem med att använda ett brett teoretiskt ramverk då det blir ett mätinstrument som flera liknande diskurser passar in på, vilket gör att slutsatsernas generaliseringar kan bli något breda. För att undvika den risken har jag varit noga med att skriva vilken operationalisering av välfärdschauvinism som används i analys, slutsats och diskussion.

Material

I analysen använder jag material som är publicerat och uttryckt av Brexit-kampanjen. Valet av att bara använda material från lämna-sidan är för att den var mest relevant utifrån frågeställningens fokus på kritik mot invandring. Som tidigare nämnt hade Brexit-kampanjen tydliga inslag av en anti-invandrings attityd. Ett viktigt beslut jag tog var också att inte direkt jämföra partierna utan att se Brexit-kampanjen som helhet. Folkomröstningen var speciell på det vis att de största partierna Labour och Conservatives delades mellan lämna och stanna. Labour stödde officiellt stanna-sidan men som kan ses i materialet är partiets parlamentsledamot Gisela Stuart representerad i Brexit-kampanjen. Den mesta forskningen om välfärdschauvinismen har fokuserat på sambandet mellan välfärdschauvinism och högerpopulistiska partier. För att tillföra något nytt valdes därför att ta material från hela Brexit-kampanjen där både högerpartierna Conservatives och UKIP samt vänsterpartiet Labour fanns representerade.

Den här uppsatsen har valt att använda tre TV-debatter som sändes mellan 7:e juni till 21:a juni inför omröstningen som var den 23:e juni. Debatterna är från tidsperioden direkt före folkomröstningen för att fånga debatten när den var som mest intensiv. TV-debatterna är ett passande material då de medverkande politikerna uttrycker policyförslag i en pressad situation där de tydligt behöver framför sin argumentation. Ett problem som uppkommit under insamlingen av materialet är att det inte går att få direktåtkomst till debatterna, i form

av de officiella hemsidorna, från Sverige. Hela debatterna har dock funnits tillgängliga oredigerade på Youtube och inget tyder på att de skulle vara felaktiga. Det har inte heller funnits några transkriberingar att tillgå vilket gjort arbetet mer omfattande och tidskrävande.

Totalt är det uttryck från fem politiker i debatterna som analyseras. Det går givetvis att se en problematik i att inte ha fler politiker inblandade när mitt fokus är Brexit-kampanjen som helhet. Jag anser dock att det går att ha en meningsfull analys utifrån fem politiker då de inte står för individuella åsikter utan representerar den breda kampanjen. För att ändå säkerhetsställa en hög validitet har debatterna kompletterats med textmaterial från två av de största kampanjgrupperna. I varje material har det som handlar om invandring valts ut för analys då det är det som är relevant för min frågeställning. Nedan kommer varje källa att presenteras var för sig.

Cameron & Farage, The EU referendum

Den 7:e juni 2016 sändes ett en timmes långt program där en studiopublik fick ställa frågor till Nigel Farage (UKIP) och David Cameron (Conservatives) i en halvtimme vardera under ledning av debattledaren Julie Etchingham. Jag har analyserat halvtimmen där Nigel Farage (UKIP) medverkade eftersom han och hans parti var en del av Brexit-kampanjen. Det var mer en utfrågning än debatt men det var vassa frågor från publiken som gjorde att det blev en intensiv diskussion. Programmet sändes på ITV som är en grupp med kommersiella TV-kanaler samt Storbritanniens största och äldsta av sitt slag (ITV, 2016). Jag valde att ta med den här debatten eftersom jag ville ha med UKIP i analysen då det var ett prominent parti i Brexit-kampanjen men samtidigt inte finns representerade i de andra debatterna i den här uppsatsen. Detta för att skapa en bredare bild.

ITVs 6-way EU referendum debate

ITV hade två dagar senare, den 9:e juni 2016, en livesänd debatt med politikerna Boris Johnson (Conservatives), Andrea Leadsom (Conservatives) and Gisela Stuart (Labour) representerade från Brexit-kampanjen. Debattledare var även här Julie Etchingham. Debatten fördelades så att alla deltagare först hade en kort stund att presentera sina argument i sin helhet och efter det styrdes debatten av frågor från publiken. Varje fråga fick chansen att bli besvarad av varje politiker i 40 sekunder för att sedan lämnas till öppen debatt mellan politikerna.

EU referendum: The Great Debate

Den 21:a juni, två dagar innan folkomröstningen, hade BBC en av valkampanjens största debatter. Medverkande från Brexit-kampanjen var Boris Johnson (Conservatives), Gisela Stuart (Labour) och Andrea Leadsom (Conservatives). Debattledare var David Dimbleby. Debatten livesändes från SSE arena i Wembley och hade 6000 personer i publiken jämnt fördelade efter deras åsikter i frågan. Debatten var tematiskt uppdelad och under varje tema fick två personer från publiken ställa frågor, en person som var på lämna-sidan och en från stanna-sidan. BBC är Storbritanniens public servicebolag och är uttalat neutralt, det vill säga att det inte ska uttrycka eller vinkla det publicerade materialet efter politiska åsikter.

Vote Leave³

Vote Leave var den officiella kampanjgruppen för Brexit. Textmaterialet till analysen är från hemsidan under rubriken ”Briefing: The EU immigration system is immoral and unfair”. Flera tunga organisationer ställde sig bakom Vote Leave, däribland: Labour Leave, Conservatives for Britain och Business for Britain (Vasilopoulou, 2016, s.221–222). I Vote Leave-gruppen ingick också flera prominenta politiker, som också medverkade i de valda TV-debatterna i den här uppsatsen. Gisela Stuart (Labour) är ordförande i styrelsen. Både Andrea Leadsom (Conservatives) och Boris Johnson (Conservatives) var medlemmar i den högsta kommittén (Vote Leave, 2016). Slagorden ”Vote leave and take back control” alternativt bara ”take back control” användes flitigt av politiker associerade till Vote Leave.

Leave.eu⁴

Leave.eu var en av de största kampanjgrupperna för Brexit och fokuserade mycket på invandring, medan Vote Leave fokuserade mer på de ekonomiska aspekterna (Vasilopoulou, 2016, s.221–222). Det använda textmaterialet är taget från deras officiella hemsida under rubriken ”Facts on migration”. Bland annat UKIP ställde sig bakom den här sidan med Nigel Farage i spetsen. Bland andra politiker som ställde sig bakom gruppen var bland annat parlamentledarmoten Kate Hoey från Labour.

³ Se bilaga 2.

⁴ Se bilaga 1.

Analyschema

I den här uppsatsen har ett analyschema skapats utifrån “What is the problem represented to be?” av Bacchi (2009) :

1. Vad är problemen med EU-invandringen såsom detta representeras i Brexit-kampanjen?
2. Vad för antaganden ligger bakom problematiseringarna av invandring av EU-medborgare?
3. Hur har antagandena om problemens natur skapats?

För att besvara frågeställningen har analysfrågorna gjorts breda för att tydliggöra alla problematiseringar av EU-invandrare i diskursen. När välfärdchauvinismen som teori kommer att appliceras på resultatet kommer en naturlig avgränsning till EU-invandrarernas tillgång till välfärdssystemet att ske. Det hade också varit möjligt att använda specifika analysfrågor som behandlar EU-invandrarernas tillgång till välfärdssystemet, men denna variant anser jag vara bättre då teoribildningen kring välfärdchauvinism kommer ge en naturlig systematik. För att uppnå en så hög reabilitet som möjligt kommer analysens alla steg att presenteras efter varandra så tydligt som möjligt samt avslutas med en sammanfatning för varje analysfråga.

Resultat och analys

I följande kapitel kommer resultatet av analysfrågorna presenteras och i varje fråga kommer också teorin att prövas.

1. Vad är problemen med EU-invandringen såsom de representeras i Brexit-kampanjen?

Den första analysfrågan ämnar enligt "What is the problem represented to be?" ge en överblick över de problematiseringar som finns i diskursen och utgör grunden för de kommande analysfrågorna. I den här delen kommer problematiseringarna av EU-invandringen såsom den representeras av Brexit-kampanjen, systematiskt att presenteras samt analyseras med teorin om välfärdschauvinism. Problematiseringarna är utlästa av materialet och kommer att exemplifieras med citat. Viktigt att notera att det finns ett problem i att invandrare ibland uttrycks i generella termer och inte som just EU-invandrare.

En grundläggande problematisering av EU-invandringen är att den anses vara okontrollerad. Att EU-invandringen är okontrollerad orsakar en rad problem enligt Brexit-kampanjen. Exempel på att EU-invandringen problematiseras genom att framställas som okontrollerad går att se i ett citat från Andrea Leadsom (Conservatives): "We need immigration. The problem with the EU is that its uncontrolled immigration, and that's where the problem is" (ITV, 2016, ITVs 6-way EU referendum debate). Genomgående i materialet är det främst arbetskraftsinvandring som avses eftersom det är den form som EU-migrationen typiskt tagit (se bakgrund).

En lösning på problemet med okontrollerad EU-invandring ansågs vara att ta tillbaka kontrollen. Detta uttrycktes genom slagorden: "take back control" vilket myntades av kampanjgruppen Vote Leave. Slagorden användes flitigt av politiker, bland annat Andrea Leadsom (Conservatives) och Gisela Stuart (Labour). Dessa båda politiker hade starka band till kampanjorganisationen Vote Leave vars slogan var: "Vote leave and take back control" vilket märks tydligt i materialet: "We need to take back control and vote leave on June 23rd." (ITV, 2016, ITVs 6-way EU referendum debate; BBC, 2016, EU referendum: the great debate).

Problematismen av EU-invandringen som okontrollerad leder till den andra grundläggande problematiseringen som har analyserats ur materialet: att EU-invandringen anses vara för stor. Enligt Brexit-kampanjen är orsaken till att EU-invandringen är för stort just att den är okontrollerad. Eller som vissa Brexitförespråkare valde att uttrycka det genom att säga att Storbritannien har en ”öppen dörr” till andra europeiska länder. Till exempel skriver Vote Leave: “EU law demands that the UK has an open door to European countries” (Vote Leave, 2016). Den allmänna argumentationen av Brexit-kampanjen visar på att politikerna tycker att det kommer för mycket invandrare från EU till Storbritannien.

Motståndet uttrycks på olika sätt och genom olika problematiseringar vilka kommer att presenteras senare i analysen. Gisela Stuart (Labour) problematiserar här EU-invandringen genom att hon anser att den är för stor och okontrollerad:

...any government with the best will of the world, when it has to plan its public services, whether it's the schools, the NHS, training how many nurses and doctors we need, housing, getting into the housing ladder - all those things are impossible with the best will of the world if you have uncontrolled number of people coming in (BBC, 2016, EU referendum: the great debate).

Gisela Stuart (Labour) beskriver i citatet dessutom en situation där EU-invandringen orsakar belastning på välfärden.

Att EU-invandringen anses vara för stor och okontrollerad är två av de grundläggande problematiseringarna och leder på vidare till de andra problematiseringarna. För att fortsätta svara på analysfrågan om vad problemet med EU-invandrare representerat att vara i Brexit-kampanjen så kommer här de andra problematiseringarna att tas upp.

Ett problem med EU invandringen som det representeras av Brexit-kampanjen är att den består utav okvalificerad arbetskraft. Här ett exempel från Leave.eu: ”1,5 million EU migrants moved to the UK between 2004 and 2010. Most of them were low-skilled. Low-skilled EU migrants can often deprive British citizens of jobs in the low-skilled end of the labour market” (Leave.eu, 2016). Som går att utläsa i Leave.eus text anses detta vara ett problem på grund av det upplevda hotet mot brittiska medborgares tillgång till jobb. De uttrycks också i materialet en problematisering av att denna okvalificerade arbetskraft minskar möjligheterna för kvalificerad arbetskraft att migrera till Storbritannien.

En annan problematisering av EU-invandringen i Brexit-kampanjen är att EU-invandringen anses orsaka en diskriminering mot invandrare från Samväldet och från andra länder utanför EU. Dessa invandrare får enligt den här diskursen mindre möjlighet att komma till Storbritannien än EU-invandrare. Gisela Stuart (Labour) uttrycker detta i klartext: "... And I think this is really important: the current immigration policy is fairly discriminate against non EU citizens." (BBC, 2016, EU referendum: the great debate). Boris Johnson (Conservatives) beskriver situationen som han upplever den i London (som han tidigare var borgmästare för):

What happened to the ambulance service, which went through a terrible crisis in this city [London] in the last couple of years because we couldn't find enough paramedics that could speak good English and the only place to get them from was Australia, from which we had to recruit 200 urgently. And of course under the current system they have all sorts of difficulties to get in that do not apply to the people coming from the 27 other EU countries. That for me is a concrete example of how the system is simply imbalanced and unfair (ITV, 2016, ITVs 6-way EU referendum debate).

Han lyfter här även att invandrarna från Australien är högre kvalificerade än EU-invandrare. De båda problematiseringarna att EU-invandringen är okvalificerad och att det sker en diskriminering av andra invandrare kombineras med varandra och går därför delvis ihop, något som skedde många gånger av Brexit-kampanjens.

Ett problem med EU-invandringen som representeras av Brexit-kampanjen är att den anses orsaka lägre löner för brittiska arbetare. Andrea Leadsom (Conservatives) säger i BBC:s debatt: "Uncontrolled immigration has had downwards pressure on wages in this country" (BBC, 2016, EU referendum: the great debate). Gisela Stuart (Labour) presenterar siffror för att stärka problematiseringen i samma debatt: "Because the pressure... of uncontrolled immigration. The Bank of England has said that of every 10 % you got a suppression of 2 % on wages" (BBC, 2016, EU referendum: the great debate).

Nigel Farage (UKIP) beskriver ökningen av EU-invandring efter utvidgningen 2004 som en orsak till sänkta löner: "what we have done is that we artificially given our labour market since 2004/2005 where there has been a dramatic over supply that have driven down the cost of labour. That is just simple market forces." (ITV, 2016, Cameron & Farage, The EU referendum). Gällande den här problematiseringen är välfärdschauvinismen enligt Crepaz & Darmon (2009) applicerbar då det rör sig om en konflikt mellan den inhemska gruppen och den invandrade gruppen om jobb.

EU-invandringen representeras också vara ett problem eftersom den press/belastning den orsakar NHS. Vote Leave skriver ut det: “THE EU'S IMMIGRATION SYSTEM PUTS PRESSURE ON THE NHS” (Vote Leave, 2016). Boris Johnson (Conservatives) problematiserar också invandringen på liknande sätt: “Look at the pressure that large scale immigration is causing for public services such as the NHS” (BBC, 2016, EU referendum: the great debate). Boris Johnson belägger det också med egna erfarenheter: “The pressure on our NHS, when I talk to GP⁵:s in the London area, what they tell me is that yes there is a huge pressure and a lot of it coming from European accession countries” (ITV, 2016, ITV's 6-way EU referendum debate). I det senare citatet är det tydligare att det just handlar om EU-invandring. Vote Leave belägger en liknande problematisering med statistik:

‘Rising demand’ for NHS services is one of the principal reasons identified by regulators for the NHS’s forecast £2.4 billion deficit in 2015-2016. There were 475,000 live births to mothers from other EU countries between 2005 and 2014, the equivalent of adding a city the size of Manchester to the population. The cost of providing NHS services to those families could be over £1.33bn. If we remain in the EU, the NHS will be put under more and more pressure and the A&E crisis will get even worse (Vote Leave, 2016).

Denna problematisering av EU-invandrarernas användning av NHS är ett uttryck för välfärdschauvinism. EU-invandringen målas upp som ett hot mot den nationella välfärden på grund av det påstådda stora användandet av sjukvården som i sin tur är på grund av den okontrollerade EU-invandringen. Detta liknar den välfärdschauvinismen som uttrycks av Crepez & Darmon (2009), alltså att det handlar om en materiell konflikt över resurser. Brexit-kampanjen använde alltså EU-invandringen som förklaring till NHS:s problem. Det stora antalet invandrare från EU-länderna anses vara det främsta problemet.

EU-invandringen anses också orsaka ett problem gällande en annan välfärdsinstans, nämligen skolsystemet. Både problemen med NHS och skolsystemet anses enligt Brexit-kampanjen beror på den för stora invandringen, som leder till press/belastning på välfärdssystemet. Leave.eu anser att en minskning av invandringen skulle vara en lösning på detta problem:”...an overall cap on migration would allow the UK to ease some of the current (huge) pressure on public services.” (Leave.eu, 2016). Gisela Stuart (Labour) trycker på problematiken med planering:

⁵ General Practitioner (familjedoktor).

I am an immigrant, I am also a mother and a grandmother and I think that is it important as we plan for our public services, like the NHS, like schools, like housing, that we plan ahead properly. If we have uncontrolled immigration, with the best will of the world we will have a situation like the west midland where there are 50.000 primary school places missing. This is simply a statement of facts, if you cannot plan... (BBC, 2016, EU referendum: the great debate).

Problemet med EU-invandring representeras också vara att det utsätter bostadssystemet för en belastning/press. Andrea Leadsom (Conservatives) beskriver, här precis som Gisela Stuart i citatet tidigare, problemet med planering:

...any government with the best will of the world, when it has to plan its public services, whether it's the schools, the NHS, training how many nurses and doctors we need, housing, getting into the housing ladder - all those things are impossible with the best will of the world if you have uncontrolled number of people [EU migrants] coming in (BBC, 2016, EU referendum: the great debate).

Denna problematisering av EU-invandringen gällande skolsystemet och bostadssystemet har också samband med välfärdchauvinismen. Här är det en liknande diskurs som den om belastningen av NHS. EU-invandringen anses orsaka en belastning på det nationella skol- och bostadssystemet. Problematiseringen gällande skolsystemet uttrycks i form av att EU-invandringen har "tagit" skolplatser från brittiska barn och orsakat brist på skolplatser. Välfärdchauvinismen enligt Crepez & Darmon (2009) stämmer även här in på Brexit-kampanjens diskurs eftersom den uttrycker en upplevd materiell konflikt mellan EU-invandrare och britters tillgång till skolplatser och bostäder. Skolan och bostadsfrågan problematiseras dock inte lika frekvent i Brexit-kampanjen som NHS i samband med EU-invandring.

Sammanfattningsvis har analysen visat på totalt åtta problematiseringar av invandring av EU-medborgare, varav de två första; att EU-invandringen anses vara för stor och att EU-invandringen anses okontrollerad ligger till grund för de andra problematiseringarna.

- Invandringen är okontrollerad
- Invandringen är för stor
- Diskriminering av icke EU-migranter, i många fall från Samväldet
- Invandringen från EU består av okvalificerad arbetskraft

Problematiseringarna gällande diskriminering av icke EU-migranter samt okvalificerad arbetskraft kan inte räknas som en välfärdchauvinistisk diskurs inom ramen för den här

analysfrågan. Enligt den här analysen så har resterande fyra problematiseringar en välfärdschauvinistisk diskurs:

- Lägre löner för brittiska arbetare
- Belastning av NHS
- Belastning av skolor
- Belastning på boende

Beskrivningen av välfärdschauvinism som en materiell konflikt över resurser (Crepaz & Darmon, 2009) är det främsta förklaringssteorin i den här analysfrågan eftersom problematiseringarna fokuserar på överbelastning av skolor, sjukvården samt boende. Problemen anses vara orsakade av EU-invandringen och framställningen blir i form av en upplevd materiell konflikt över resurser. De andra beskrivningarna av välfärdschauvinism i teoriavsnittet utgår från de underliggande antagandena, vilket kommer undersökas i analysfråga två.

2. Vad för antaganden ligger bakom framställningarna av problemen?

I den här analysfrågan kommer de underliggande logikerna som ligger bakom dessa specifika problemframställningar, det vill säga diskursen, att undersökas och analyseras (Bacchi, 2009, s.5). Bacchi (2009) uttrycker målet med den andra analysfrågan i WPR som att "...identify and analyse the conceptual logics that underpin specific problem representations. The term "conceptual logics" refers to the meaning that must be in place for a particular problem representation to cohere or make sense." (Bacchi, 2009, s.5). Speciellt ska den här analysfrågan undersöka hur de här problemformuleringarna uppstod samt vad som inte är direkt utskrivet i dem, det vill säga de underliggande kulturella värdena (Bacchi, 2009, s.5). Det finns en svårighet i att ha en hög validitet och undersöka detta då kulturella värden kan tas för givet eller anses vara sådant som är "preceptions of our time" (Bacchi, 2009, s.7). Den andra analysfrågan är sammanfattningsvis en djupdykning i den diskurs som tros ligga bakom problematiseringarna som analyserades i första frågan.

Bacchi (2009) föreslår att i den här analysfrågan analysera problematiseringarna framtagna i den första analysfrågan med hjälp av nyckelkoncept, sociala kategorier och dikotomier. Dessa tre kategorier ska användas för att förklara vilka antaganden som ligger bakom framställningarna av problemen och därmed svara på analysfrågan. I materialet har följande

nyckelkoncept fastställts utifrån problematiseringarna av invandring av EU-medborgare till Storbritannien gjorda av Brexit-kampanjen:

- Belastning (pressure)
- Okontrollerad (uncontrolled)
- Kontrollerad (controlled)
- Diskriminering (discrimination)

Belastning, diskriminering och okontrollerad är direkt kopplade till problematiseringarna och har därför en negativ ton. Diskriminering används för att förklara hur migranter från länder utanför EU diskrimineras till förmån för EU-migranter, se exempel senare. Kontrollerad ställs mot okontrollerad och uttrycks därför som något önskvärt gällande invandring, speciellt genom slagorden ”take back control”.

Vidare går det att utläsa följande sociala kategorier i problematiseringarna:

- EU-invandrare (EU-migrants)
- Brittiska arbetare (British workers)
- Migranter från länder utanför EU (Migrants from outside the EU)
- Migranter från Samväldet⁶ (Migrants from Commonwealth)
- Lågt kvalificerade migranter (Low skilled migrants)
- Högt kvalificerade migranter (High skilled migrants)

Dikotomier bygger på en hierarkisk ordning mellan två sociala kategorier. De har en exkluderande karaktär vilket innebär att den ena sociala kategorins resurser anses vara i direkt påverkan av den andra sociala kategorin. De dikotomier som är utlästa med hjälp av de sociala kategorierna är:

1. Brittiska medborgare – invandrare
2. Brittiska medborgare - EU-invandrare
3. Hög kvalificerade arbetare – Lågt kvalificerade arbetare
4. Invandrare från Samväldet – EU-invandrare

⁶ Går i vissa fall ihop med ”migranter från länder utanför EU”

5. Högt kvalificerade arbetare från Samväldet – Lågt kvalificerade arbetare från EU

Gällande den fjärde dikotomin med invandrare från Samväldet och EU-invandrare finns det en trend i materialet nämligen att invandrare från Samväldet anses bli diskriminerade till förmån för EU-invandrare. I femte dikotomin, som i många fall går ihop med den fjärde, går det att se hur invandrarna från Samväldet anses hierarkiskt högre inte bara på grund av sitt ursprung utan också på grund av att de är högre kvalificerade. Den tredje dikotomin beskriver också hur högre kvalificerade arbetare ses som en bättre tillgång för landet än lågt kvalificerade.

På Vote Leave's hemsida beskrivs den påstådda diskrimineringen av migranter från Samväldet till förmån för EU-migranter: "The pressure that this large inward-migration [from the EU] has put on our schools and hospitals means that we are now forced to block people from non-European countries who could contribute to the UK from coming here" (Vote Leave, 2016). I programmet *Cameron & Farage, The EU referendum* svarar Nigel Farage (UKIP) så här på en fråga från publiken där personen anser att hans anti-invandringsretorik riskerar att orsaka diskriminering mot den svarta befolkningen i Storbritannien:

I don't think you can be more wrong and here is why... I take a very strongly pro-commonwealth view. I think it was very bad and wrong of us to turn our backs on the commonwealth in favour of the European politician project, and we made a bad mistake. So now what we do, if you got a qualification and you come from India, or you come from parts of Africa, you now find it very very difficult to get into this country... (ITV, 2016, Cameron & Farage, The EU referendum)

Han uttrycker att en invandrare som kommer från Indien (som är ett land i Samväldet) har det svårt att få komma till Storbritannien på grund av EU-invandringen. Farage menar att färre indiska invandrare får komma till Storbritannien på grund av den stora EU-invandringen.

Den första dikotomi: "brittiska medborgare – invandrare" och den andra dikotomin: "brittiska medborgare - EU-invandrare" anses enligt den här analysen vara de som drar starkast likheter med en välfärdschuvunistisk diskurs. Det beror på de antagandena som ligger till grund för problematiseringarna av invandringen av EU-medborgare.

Andrea Leadsom (Conservatives) uttrycker sig i *ITV:s 6-way Debate* på ett sätt som vittnar om ett antagande om att brittiska medborgare (här benämnd som "people") har en sämre tillgång till välfärdssystemet på grund av okontrollerad invandring av EU-medborgare:

We have to be clear: Pressures on the NHS is happening as a result, as in other areas, of uncontrolled EU-immigration. There is just no doubt about that. People who are trying to get doctors' appointments and school places come to that, and get on the housing ladder come to that, they really struggle because of, in part, uncontrolled immigration. If we take back control... on June 23rd, we will be able to control immigration, we will have the skills we want and we will get a huge sludge of the money back (ITV, 2016, ITVs 6-way EU referendum Debate).

Dikotomier har som tidigare nämnts en inbyggd hierarki. Hierarkin i de här dikotomierna är att brittiska medborgare värderas generellt högre än både EU-invandrare och invandrare. Diskursen är lik den etniska och kulturella dimensionen av välfärdschauvinism som den presenteras av Kitschelt och McGann (1995) och liknar nationalistiska tankar. Det finns alltså två exkluderande grupper i form av "vi och dem" vilket är en grundpelare i välfärdschauvinismen (Andersen & Bjørklund, 1990). "Vi" som i det här fallet är brittiska medborgare anses ha rätt till den nationella välfärden, varav också den negativa beskrivningen av EU-invandrares användning av välfärdssystemet. Här ett exempel på hur Leave.eu ställer britter mot EU-invandrare: "1.5 Million EU migrants moved to the UK between 2004 and 2010. Most of them were low-skilled. Low-skilled EU migrants can often deprive British citizens of jobs in the low-skilled end of the labour market" (Leave.eu, 2016).

Andersens & Bjørklunds (1990) första definition av välfärdschauvinism bygger på att välfärdsförmåner endast bör vara tillgängliga till "våra egna" (s. 212). Diskursen uttryckt av Brexit-kampanjen stämmer in i denna definition. När den brittiska befolkningen blir ett "vi" i diskursen betyder det att de också ses som "våra egna".

Gisela Stuart (Labour) beskriver den offentliga sektorn som "our" i BBC:s debatt: "I think that it is important as we plan for our public services, like the NHS, like schools, like housing, that we plan ahead properly" (BBC, 2016, EU referendum: the great debate). Vilket betyder att hon i sitt uttryck för problematisering av EU-invandrares tillgång till välfärdssystemet beskriver välfärdssystemet som något som tillhör hennes egen grupp, den brittiska befolkningen.

Med det antagandet om att EU-invandrare är lägre i rang än brittiska medborgare följer också en tanke om att EU-invandrare är mindre förtjänta av att ta del av välfärdssystemet än brittiska medborgare. Förtjänthet är en viktig del av välfärdschauvinismen. I teoridelen presenterades fem kriterier av Van Oorschot (2000) som avgör graden av förtjänthet av

välfärdssystemet. De kriterier som speciellt avser de antaganden om lägre förtjänthet enligt den här analysen är:

- Behov: Ju större behov, desto mer förtjänta
- Identitet: Den fattigas identitet, dvs. identitetens närhet till de rika eller deras trevlighet. Ju närmare ”oss”, desto mer förtjänta
- Reciprocitet: Graden av reciprocitet från de fattiga, eller att ha förtjänat stödet: Ju mer reciprocitet, desto mer förtjänta (Van Oorschot, 2000, s. 36).

Behov anses i diskursen uttryckt av Brexit-kampanjen vara lågt gällande EU-migranter. I en diskurs kantad av misstänkliggörande och många års mytbildning kring välfärdsturism anses EU-invandrare inte vara i behov av välfärdssystemet.

Reciprociteten är också låg då EU-invandrarna anses vara en belastning snarare än att ge tillbaka något till det nationella systemet. Gällande identitet är det den punkten som understryker den välfärdschauvinistiska diskursen i Brexit-kampanjens problematiseringar. Det ”vi mot dem” sentiment som utlästes ur dikotomierna blir än synligare här. Då ”vi” i den diskursen är de brittiska medborgarna betyder det att EU-medborgarna innehar en lägre förtjänthet.

Vidare byggs diskursen på en argumentation där Brexit-kampanjen inte talar speciellt mycket om det EU-invandrarna tillför till samhället utan fokuserar på vad deras antal och rena existens utgör för problem för det brittiska samhället.

Sammanfattningsvis går det att se vilka antaganden som ligger bakom problematiseringarna av EU-invandrare genom att analysera nyckelkoncept, sociala kategorier och dikotomier skapade ur de sociala kategorierna. I min undersökning av dikotomierna fann jag att antagandet bakom problematiseringarna var att brittiska medborgare ansågs vara i motpol och högre hierarkiskt än både invandrare allmänt och EU-invandrare specifikt. Det här antagandet går att se i välfärdschauvinismens tankar enligt Kitschelt & McGann (1995) som drar på en slags nationalistisk tolkning där den nationella gruppen anses etniskt och kulturellt högre hierarkiskt. Andersen & Bjørklunds (1990) tolkning av välfärdschauvinismen som bygger på att välfärdsförmånerna bara borde vara tillgängliga för ”våra egna” har också en stark koppling till antagandet om dikotomin mellan brittiska medborgare och EU-invandrare eftersom den bygger på ett ”vi och dem”. Detta eftersom dikotomin i sin natur är exkluderande.

EU-invandrarerna antas i problematiseringarna också vara mindre förtjänta av välfärdssystemet utifrån analysen av dikotomin där EU-invandrare ställs mot brittiska medborgare. Förtjänthet är som bekant en viktig aspekt av välfärdschauvinismen och analyseras här med hjälp av Van Oorschot (2000). Förtjäntheten är låg på grund av att EU-invandrarerna inte anses vara i behov av välfärdssystemet. De anses inte heller ha speciellt hög reciprocitet, dvs. att de inte anses bidra med lika mycket som de ger tillbaka. Förtjäntheten är också låg hos EU-invandrarerna på grund av att de inte delar britternas identitet.

3. Hur har antagandena om problemets natur skapats?

Målet med den tredje analysfrågan är att belysa de omkringliggande orsakerna till antagandena om problemets natur som presenterats i analysfråga två. Bacchi (2009) uttrycker målet med den andra analysfrågan i WPR:” ... to highlight the conditions that allow a particular problem representation to take shape and to assume dominance” (Bacchi, 2009, s.11). Den tredje analysfrågan ger en djupare förståelse av hur problematiseringarna och de antagandena har kommit till. Att se hur antagandet om problemets natur har skapats har sin grund i genealogi och spårar en händelse tillbaka i tiden. Det går också att i den här frågan belysa hur avsändarens maktposition avgör om problematiseringarna får ett svagt eller starkt genomslag (Bacchi, 2009, s.10–11).

I den första och andra analysfrågan har teorin om välfärdschauvinism applicerats på mitt material från Brexit-kampanjen för att undersöka problematiseringarna och dess bakomliggande antaganden. Analysen har visat att det finns inslag av välfärdschauvinism i Brexit-kampanjens problematisering av EU-invandrares tillgång till välfärdssystemet. De bakomliggande antagandena visar också på detta.

För att besvara den här analysfrågan om hur antagandet om problemets natur skapats undersöks nedan om orsakerna till välfärdschauvinism går att utläsa i den kontext de uppkommit, nämligen det brittiska samhället och samhällsdebatten. Analysen baseras på bakgrunden, den tidigare forskningen och teorin.

Antagandet om problemets natur går att spåra tillbaka till formen för det brittiska välfärdssystemet. Den brittiska välfärdsstaten är liberal och enligt Van Oorschot & Reeskens (2012) betyder det att ”vi och dem” som symboliska gränser är tydligare än i andra slags

välfärdsstater. Det beror enligt denna teori på att den centrala pelaren i den liberala välfärdsstaten är behov (Van Oorschot & Reeskens, 2012). I välfärdschauvinismen är den symboliska uppdelningen och konflikten mellan ett ”vi och dem” grundläggande. Van Oorschot & Reeskens (2012) menar också att uppdelningen blir speciellt stor när det handlar om en stor invandrargrupp, vilket det gör i det brittiska fallet (s.132). Invandringen ökade markant till Storbritannien efter EU-utvidgningen 2004. Med EU-utvidgningen fick också myten om välfärdsturism fäste i diskursen. Välfärdsturism är något som Crepez & Darmon (2009) menar hör samman med välfärdschauvinism.

Van Oorschot & Reeskens (2012) menar att eftersom liberala välfärdsstater (som Storbritannien) har upplevt behov som en grundläggande orsak till förtjänthet så förstärks den symboliska uppdelningen mellan ”vi och dem” vilket går att koppla till teoribilden kring sambandet mellan välfärdschauvinism och upplevd låg förtjänthet. Enligt analysen i analysfråga två så belyser antagandena bakom problemen bland annat att EU-invandrarna inte anses vara förtjänta av välfärdssystemet. De anses inte vara förtjänta på grund av diskursen att brittiska medborgare är mer förtjänta av välfärdssystemet än EU-invandrare. Förtjäntheten beror bland annat på hur stort behov invandrarna anses ha enligt de kriterierna presenterade av Van Oorschot (2000).

Antagandet om problemens natur kan spåras tillbaka till den politiska och retoriska traditionen kallad one nation som fått fotfäste i Storbritannien under de senaste åren. Den nationalistiska grunden i retoriken om att Storbritannien skulle bli ”en nation” där den sociala solidariteten ska baseras på likheter i identitet och kulturella värden i en grupp (Elgenius, 2017b). One nation drar starka likheter med Millers (1995) liberalnationalistiska tankar. När en invandrargrupp från EU ska inkorporeras i det brittiska samhället sker det en motsättning mot one nation retoriken. Den brittiska identiteten och medlemskapet ger inte plats för EU-migranterna som blir en utgrupp jämfört med britterna. På den europeiska nivån grundar det sig i en brist av social solidaritet och gemensam identitet. Ferrara (2005) beskriver detta som en problematik som underminerar möjligheten för en europeisk välfärdsstat.

Att antagandet om problemens natur fått en välfärdschauvinistisk diskurs går också att koppla till de politiska partiernas retorik i Storbritannien. Välfärdschauvinismen har sitt starkaste fäste i populistiska och främlingsfientliga partier. UKIP är ett sådant parti och den

uppmärksamhet och påverkan de har haft på det politiska klimatet kan ha påverkat antagandet om problemens natur. Deras anti EU- och invandringretorik har spätt på den välfärdschauvinistiska diskursen. Vidare har NHS:s stora utmaningar de senaste åren, b.la. orsakade av resursbrist, underblåst den diskursen.

Slutsats

Frågeställningen som besvarats i den här uppsatsen är:

Hur och på vilka sätt problematiserades EU-invandrarernas tillgång till det brittiska välfärdssystemet och på vilka antaganden vilade dessa problematiseringar under Brexit-kampanjen 2016?

Syftet har varit att undersöka om välfärdschauvinism som attitydbildning har varit en del av diskursen i problematiseringarna av EU-invandringen i Brexit-kampanjen. Metoden som använts för att undersöka detta är Carol Bacchi's diskursmetod "What is the problem represented to be?".

Analysen av resultatet har gett svar på frågeställningen. Problemen med EU-invandringen ansågs enligt Brexit-kampanjen vara att den var för stor och okontrollerad. EU-invandringen problematiserades också av Brexit-kampanjen genom att den påstods orsaka diskriminering av invandrare från länder utanför EU och att den bestod främst av okvalificerad arbetskraft.

EU-invandrarernas tillgång till välfärdssystemet problematiseras genom att de ansågs belasta NHS, skolor och boende samt orsaka lägre löner för brittiska arbetare. Dessa fyra problematiseringar kan identifieras med en välfärdschauvinistisk diskurs i likhet med Crepaz & Darmons (2009) beskrivning av välfärdschauvinism som en konflikt över materiella resurser.

Problematiseringarna av EU-invandrarernas tillgång till välfärdssystemet vilar på antaganden om dikotomin mellan briter och EU-invandrare, där den brittiska gruppen anses vara högre hieratiskt än EU-invandrare. Dikotomin skapar ett "vi och dem". Antagandena kan tolkas som ett uttryck för välfärdschauvinism enligt Kitschelt & McGann (1995) genom att den nationella gruppen anses kulturellt och etniskt högre värderad än den invandrade gruppen.

Antagandet om att det är en dikotomi mellan grupperna brittiska medborgare och EU-invandrare bygger på den exkluderande premisen att vad den ena gruppen har direkt påverkar vad den andra har, dvs när EU-medborgare använder det brittiska välfärdssystemet är det på bekostnad av briternas tillgång till systemet. Enligt Andersen och Bjørklund (1990) bygger välfärdschauvinismen precis som antagandet ovan på att resurserna tillgängliga för den

nationella gruppen är direkt hotade av en invandrargrupp. Välfärdschauvinismen bygger på en exkluderande premiss där välfärdsförmånerna endast bör vara tillgängliga för ”våra egna”. Alltså är den här dikotomin ett uttryck för välfärdschauvinism.

Sett till förtjänthet, som är en viktig del av välfärdschauvinismen, antas EU-invandrare vara mindre förtjänta av välfärdssystemet eftersom de inte anses vara i behov av det samt besitta låg reciprocitet och inte delar den brittiska identiteten. Detta undersöktes genom att testa Van Oorschots (2000) teori om förtjänthet.

Vidare undersöktes hur antagandena om problemens natur skapats. Den välfärdschauvinistiska diskurs som har analyserats fram i antagandena av problematiseringarna går att förklara genom att det liberala välfärdssystemet är mer benäget att ha starka symboliska gränser mellan ”vi och dem” (Van Oorschot & Reeskens, 2012). Den politiska traditionen one nation med dess liberal nationalistiska retorik hör samman med antaganden som ligger bakom de välfärdschauvinistiska problematiseringarna. De högerpopulistiska partiernas framfart kan också ses som en orsak till spridningen av den välfärdschauvinistiska attityden. Att attityden välfärdschauvinism kan utläsas i Brexit-kampanjen tyder på att EU-invandrare inte inkluderas i den sociala solidariteten för den brittiska befolkningen.

Diskussion

Analysen visar på en tydlig välfärdschauvinistisk diskurs och resultatet finner stöd i tidigare forskning gällande välfärdschauvinism som brist på social solidaritet. Resultatet av diskursanalysen bekräftar teorierna av Bauböck & Scholten (2016) om välfärdschauvinism som uttryck för brist på social solidaritet gentemot en invandrad grupp som inte inkluderas och därför anses besitta låg förtjänsthet av välfärdssystemet. Samtidigt visade den tredje analysfrågan att problemens natur också skulle kunna härledas till liberalnationalistiska trender i Storbritannien. Det tyder på forskningsområdets komplexitet och att det finns svårigheter att särskilja orsaker. Resultatet från den tredje analysfrågan: ”hur har antagandena om problemens natur skapats?” är begränsad i sin räckvidd då det alltid finns många idéer och strömningar som påverkar en diskurs. Att undersöka hur antagandet om problemets natur skapats hade fungerat ännu bättre i en analys av ett tydligare, mer avgränsat, policyförslag. I den här uppsatsen var policyförslaget ett ”Brexit” och därmed en minskad invandring enligt politikerna. Det är ett relativt brett förslag vilket gör det svårare att spåra antagandenas natur.

Välfärdschauvinismen som attityd och fenomen har varit en del av en främst högerpopulistisk och nationalistisk trend i Europa under det senaste årtiondet. Resultatet av analysen i den här uppsatsen är därför särskilt intressant då materialet innehåller representanter från inte bara högerpopulistiska UKIP utan också vänsterpartiet Labour samt högerpartiet Conservatives. För en vidare undersökning skulle det vara intressant att ta fasta på det faktum att partier från så olika ideologiska riktningar använde sig av en välfärdschauvinistisk retorik. Det skulle bli en fortsättning på den komparativa studie som Schumacher och Van Kersbergen (2016) har gjort angående hur mainstreampartier påverkats av den högerpopulistiska sidans välfärdschauvinism.

Vidare forskning skulle också kunna undersöka hur den politiska debatten i Storbritannien gör skillnad mellan invandrare från Samväldet och EU. En intressant aspekt skulle vara att undersöka hur identitetsaspekten av förtjänsthet enligt Van Oorschot (2000) förstärks av att invandrare från Samväldet har ett starkare band till Storbritannien som stat. Det skulle vara intressant att undersöka hur den sociala solidariteten påverkas av detta.

Utgången av folkomröstningen den 23 juni 2016 i Storbritannien skakade om den politiska arenan i EU, Europa och världen. För EU får euroscepticismen få allt mer utrymme på den

Europapolitiska arenan samtidigt som optimistiska framtidsplaner behövs för att klara framtidens utmaningar. Något som kom att orsaka debatt efter omröstningen var hur Brexit-kampanjen kritiserade invandring och använde lösryckt statistik för att underbygga sina argument. Det blev då tydligt att framställningen av verkligheten, dvs. diskursen, påverkade människor inför folkomröstningen i stor utsträckning. Bacchi (2009) beskriver det som att vi är "governed through problematisation" (s.25). Hur invandringen till Storbritannien kommer se ut efter landets utträde är i dagsläget oklart. Ännu mer oklart är om Storbritannien kommer lyckas med att "take back control".

Käll- och litteraturförteckning

Vetenskapliga artiklar:

- Andersen, J., & Bjørklund, T. (1990) "Structural Change and New Cleavages: The Progress Parties in Denmark and Norway". *Acta Sociologica* 33(3), 195–217.
- Bauböck, R., & Scholten, P. (2016) "Introduction to the special issue: "Solidarity in diverse societies: Beyond neoliberal multiculturalism and welfare chauvinism": Coping with 'the progressive's dilemma'; nationhood, immigration and the welfare state". *Comparative Migration Studies*, 4(1) 016-0025-z.
- Bay, A., & Pedersen, A. (2006) "The Limits of Social Solidarity: Basic Income, Immigration and the Legitimacy of the Universal Welfare State". *Acta Sociologica*, 49(4), 419-436.
- Blauberger, M & Schmidt, S (2014) "Welfare migration? Free movement of EU citizens and access to social benefits". *Research & Politics*, 1 (3), 1-7.
- Bruzelius, C., Chase, E., & Seeleib-Kaiser, M. (2016) "Social Rights of EU Migrant Citizens: Britain and Germany Compared". *Social Policy and Society* 15 (3): 403-416.
- Clarke, H., Whiteley, P., Borges, W., Sanders, D., & Stewart, M. (2016) "Modelling the dynamics of support for a right-wing populist party: The case of UKIP". *Journal of Elections, Public Opinion and Parties*, 26 (2), 1-20.
- Crepaz, M., & Damron, R. (2009) "Constructing Tolerance". *Comparative Political Studies*, 42(3), 437-463.
- Dustmann, C., Frattini, T., & Halls, C. (2010) "Assessing the fiscal costs and benefits of A8 migration to the UK" *Fiscal Studies*, 31(1), 1–41.
- Habermas, J. (2001) "Why Europe needs a constitution". *New Left Review*, 5(11), 5-26.
- Halikiopoulou, D., Nanou, K., & Vasilopoulou, S. (2012) "The paradox of nationalism: The common denominator of radical right and radical left Euroscepticism". *European Journal of Political Research*, 51(4), 504–539.
- Hjorth, F. (2016) "Who benefits? Welfare chauvinism and national stereotypes". *European Union Politics*, 17(1): 3–24.
- Kvist, J. (2004) "Does EU enlargement start a race to the bottom? Strategic interaction among EU member states in social policy". *Journal of European Social Policy* 14(3): 301–31.
- Larkin, P. (2009) "A policy of inconsistency and hypocrisy: United Kingdom social security

policy and european citizenship”. *Journal of Social Welfare and Family Law* 31 (1): 33-45.

Portes, J. (2016) “Immigration, free movement and the EU referendum” *National Institute Economic Review*, 236 (1): 14–22.

Richardson, P & Tripathi, D. (2016) “Brexit debates”. *Economic and Political Weekly*, 51(17), 27-28.

Schumacher, G., & van Kersbergen, K. (2016) “Do mainstream parties adapt to the welfare chauvinism of populist parties?” *Party Politics*, 22(3), 300–312.

Thielemann, E., & Schade, D. (2016) “Buying into myths: Free movement of people and immigration”. *The Political Quarterly*, 87(2), 139–147.

Van der Waal, J., Achterberg, P., Houtman, D., De Koster, W., & Manevska, K. (2010). “‘Some are more equal than others’: Economic egalitarianism and welfare chauvinism in the Netherlands”. *Journal of European Social Policy*, 20(4), 350.

Van Oorschot, W. (2000) “Who should get what, and why? on deservingness criteria and the conditionality of solidarity among the public”. *Policy and Politics*, 28(1): 33–48.

Van Oorschot, W. (2006) “Making the difference in social Europe: Deservingness perceptions among citizens of European welfare states”. *Journal of European Social Policy*, 16(1), 23-42.

Van Oorschot, W. & Reeskens, T. (2012) “Disentangling the ‘New Liberal Dilemma’: On the relation between general welfare redistribution preferences and welfare chauvinism”. *International Journal of Comparative Sociology*, 53 (2), 120–139.

Vargas-Silva, C. (2016) “EU migration to and from the UK after Brexit”. *Intereconomics*, 51(5): 251–255.

Vasilopoulou, S. (2016) “UK euroscepticism and the brexit referendum”. *The Political Quarterly*, 87(2): 219–227.

Böcker:

Bacchi, C.L. (2009). *Analysing policy: what's the problem represented to be?* Frenchs Forest, N.S.W.: Pearson.

Berg, L., & Spehar, A. (red.) (2011). *EU och välfärdens Europa: familj, arbetsmarknad, migration*. Malmö: Liber

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., & Wängnerud, L. (2012). *Metodpraktikan : Konsten att studera samhälle, individ och marknad* (4., [rev.] uppl. ed.). Stockholm: Norstedts juridik

Elgenius, G., (2017a). "Ethnic Bonding and Homing Desires: The Polish Diaspora and Civil Society Making" i Jacobsson, K. & E. Korolczuk (red.), *Civil Society Revisited: Lessons from Poland*. Oxford: Berghahn Books.

Elgenius, G., (2017b). "Social Division and Resentment in the Aftermath of the Economic Slump" i Cohen, S., Fuhr, C. & Bock, J. (red.) *Austerity, Community action, and the future of citizenship in Europe*. University of Bristol: Policy Press

Esping-Andersen, G. (1990). *The three worlds of welfare capitalism*. Cambridge: Polity.

Ferrara, M. (2005). *In The Boundaries of Welfare: European Integration and the New Spatial Politics of Social Protection*. Oxford: Oxford University Press.

Kitschelt, H., & McGann, A. (1995). *The radical right in Western Europe: A comparative analysis*. Ann Arbor: University of Michigan Press.

Miller, D. (1995). *On Nationality*. Oxford Political Theory: Clarendon Press.

Winther Jørgensen, M., Phillips, L., & Torhell, S. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

TV-program:

BBC (2016) *EU referendum: The Great Debate*. 12 juni [TV-program] Storbritannien: BBC

ITV (2016) *Cameron & Farage, The EU referendum*. 7 juni [TV-program] Storbritannien: ITV

ITV (2016) *ITVs 6-way EU referendum Debate*. 9 juni [TV-program] Storbritannien: ITV

Internet:

BBC (2016) "EU referendum: Cameron sets June date for UK vote" *BBC*. Hämtad 2016-11-23

<http://www.bbc.com/news/uk-politics-35621079>

ITV (2016) *What we do*. Hämtad 2016-12-15

<http://www.itvplc.com/about/what-we-do>

Leave.eu (2016) *The Facts on Migration*. Hämtad 2016-10-14

<http://leave.eu/en/the-facts/on-migration>

Migration Observatory (2016) *EU migration to and from the UK*. Hämtad 2016-11-18

<http://www.migrationobservatory.ox.ac.uk/resources/briefings/eu-migration-to-and-from-the-uk/>

Nationalencyklopedin [NE] (2016) *Samväldet*. Tillgänglig:

<http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/samväldet>

Park, A. Bryson, C. & J. Curtice (red.) (2014). British Social Attitudes 31, *NatCen Social Research, London* Hämtad 2016-11-02.

http://www.bsa.natcen.ac.uk/media/38893/bsa31_full_report.pdf

Travis, A. (2016). "Mass EU migration into Britain is actually good news for UK economy". *The Guardian*. Hämtad 13 december 2016.

<https://www.theguardian.com/uk-news/2016/feb/18/mass-eu-migration-into-britain-is-actually-good-news-for-uk-economy>

Triggle, N. (2016) "Huge hospital overspend to be revealed" *BBC*. Hämtad 2016-12-20,

<http://www.bbc.com/news/health-36334496>

Vote Leave (2016) *BRIEFING: The EU immigration system is immoral and unfair*. Hämtad 2016-10-14,

http://www.voteleavetakecontrol.org/briefing_immigration.html

Vote Leave (2016) *About the Campaign*. Hämtad 2016-12-20,

<http://www.voteleavetakecontrol.org/campaign.html>

Tal:

Blair, T. (2004) *The Confederation of British Industry on migration*. Hämtad 2016-12-13

<https://www.theguardian.com/politics/2004/apr/27/immigrationpolicy.speeches>

Paper:

Newton, K. (2007). "New Liberal Dilemma" *Helsinki, Uslaner, Moral Foundation*.

Bilaga 1⁷

The Facts on Migration

Leaving the EU would give us back control of our borders

- The UK is currently obliged to accept [ALL persons](#) entering from Europe, regardless of skill level.
- The UK public is increasingly concerned by open borders, a recent poll by The Economist/Ipsos MORI found that immigration is now the [most prominent](#) issue on the UK's political agenda.
- [1.5 Million](#) EU migrants moved to the UK between 2004 and 2010. Most of them were low-skilled. Low-skilled EU migrants can often deprive British citizens of jobs in the low-skilled end of the labour market.
- By contrast, more and more non-EU visa applicants are skilled, yet the UK's non-EU visa cap (for skilled labour) was [filled](#) within the first 6 months of 2015.
- Migration accounts for [one third](#) of the deficit in social housing and undoubtedly puts pressure on public services as a whole.

As the [world's fifth biggest economy](#), the UK is well placed to supply its own labour. So it would make sense for UK immigration policy to be tailored towards filling any employment shortfalls, with the freedom to draw specialist skills from a global talent pool.

Given the current free movement of people within the EU, Britain's attempts to reduce net migration have led to incredibly tight restrictions on [non-EU students and workers](#). Leaving the EU would ensure that the very best and brightest minds could come to the UK - wherever in the world they are from. What's more, an overall cap on migration would allow the UK to ease some of the current (huge) pressure on public services.

⁷ Material från Leave.eu: <http://leave.eu/en/the-facts/on-migration>

Bilaga 2⁸

BRIEFING

The EU immigration system is immoral and unfair

FACT

EU membership stops us controlling who comes into our country, on what terms, and who can be removed. The system is out of control.

FACT

We cannot stop criminals entering Britain from Europe while job creators from non-European countries are blocked.

FACT

If we vote 'remain', we will lose more and more control of our borders to the EU and European Court.

FACT

The Government's deal doesn't solve the benefits problem. The only way to take control is to Vote Leave.

Boris Johnson MP statement on immigration statistics - The only way to take back control of immigration is to Vote Leave on 23 June

THE EU'S IMMIGRATION SYSTEM MAKES US LESS SAFE

EU law demands that the UK has an open door to European countries. This has resulted in large numbers of people from across Europe coming to our country. We have very few powers to stop people entering who we think can't contribute to our economy or have a criminal background.

The pressure that this large inward-migration has put on our schools and hospitals means that we are now forced to block people from non-European countries who could contribute to the UK from coming here. This is an immoral, expensive, and out of control system.

The EU's open border system has recently been condemned by the former Secretary General of Interpol, Ronald K Noble, as 'an international passport-free zone for terrorists to execute attacks on the Continent and make their escape'. The system has been unable to cope with the migration crisis. Recent terrorist atrocities have forced European countries to re-introduce border controls to try and keep their citizens safe. Despite the dangers that the EU's open borders policy has created, the President of the European Commission has announced that he will not abandon the Schengen policy. The former head of MI6, Sir Richard Dearlove, has said that taking back control of immigration could be an 'important security gain'.

⁸ Material från Vote Leave:

http://www.votetakecontrol.org/briefing_immigration.html

THE EUROPEAN COURTS ARE ATTACKING OUR BORDER CONTROLS

Our border controls are under constant attack from the European Court of Justice (ECJ). Last year, the ECJ said that our Government cannot require migrants from other EU states to have a permit issued by UK authorities, even though permits from other EU countries are systematically forged, some EU countries sell their passports, and we have no control over the way other EU countries issue their passports. *This makes it easier for terrorists and criminals to get into Britain.*

These problems have been made worse by the Charter of Fundamental Rights. The Charter stops us removing foreign criminals and terror suspects from the UK if it would violate their 'private or family life'. Recently Britain was stopped from deporting an alcoholic to a foreign country that bans alcohol on the grounds it would violate his human rights. The EU courts have made it very difficult to remove Abu Hamza's criminal daughter-in-law from this country.

THE EU HAS MADE THE REFUGEE CRISIS WORSE

The Charter also prevents European nations halting the flow of boats across the Mediterranean which have cost so many lives. Crucially, the Charter also removes from the UK the power to interpret the vital 1951 UN Convention ourselves. David Cameron once promised 'a complete opt out' from the Charter. Now he has abandoned this promise.

IF WE VOTE TO REMAIN EU JUDGES WILL TAKE CONTROL OF BRITISH CITIZENSHIP

If we vote to stay, EU judges will decide who gets British citizenship. The ECJ has declared that 'Union citizenship is destined to be the fundamental status of nationals of the Member States'. It has used EU citizenship to take more and more powers from the UK, including over whether criminals and illegal immigrants can stay, requiring social security to be paid to EU migrants, undermining the UK's border controls and expanding prisoner voting rights.

THE EU'S IMMIGRATION SYSTEM PUTS PRESSURE ON THE NHS

'Rising demand' for NHS services is one of the principal reasons identified by regulators for the NHS's forecast £2.4 billion deficit in 2015-2016.

There were 475,000 live births to mothers from other EU countries between 2005 and 2014, the equivalent of adding a city the size of Manchester to the population. The cost of providing NHS services to those families could be over £1.33bn. If we remain in the EU, the NHS will be put under more and more pressure and the A&E crisis will get even worse.

If we Vote Leave on 23 June, we can not just reduce the pressure on the NHS, but can stop sending £350m to the EU every week and instead spend it on our priorities. £350m is enough to build a brand new, fully staffed hospital every week.

THE GOVERNMENT'S RENEGOTIATION WILL NOT MAKE THE SITUATION BETTER

The Government has no meaningful plan to deal with this. One of the top figures at the independent Office for Budget Responsibility, Sir Stephen Nickell CBE, said the Government's proposals would make 'not much' difference to immigration from the EU – and that 'any changes to benefit rules are unlikely to have a huge impact on migration flows.' Even if the Government succeeds in its aim of cutting in-work benefits for

migrants, research has shown that the Government's 'living wage' will off-set any loss of income that EU migrants face - the UK will remain an attractive destination.

EU law forbids the collective expulsion of British citizens living in the EU after we Vote Leave. Even the former legal adviser to EU's Council of Ministers has said that 'those with permanent residency in EU states could stay'.

The EU does not have the legal structure needed to cope with the current migrant crisis. If we Vote Leave, we will take back control. We can end the immoral, expensive and out of control system. We will make it easier for some to come, such as scientists and job-creators, and impossible for others to come, such as convicted criminals